

נפרדים מהלן

הלן רובינשטיין נולדה בלונדון באפריל 1929, להוריה ג'ני ויצחק. בעוד מספר ימים הייתה אמורה לחוג את יום הולדתה ה-93.

בגיל 11 הצטרפה לתנועת "הבונים", ובגיל 18 הלכה לחוות הכשרה. הלן הצטרפה לגרעין שהיה מיועד לבית העמק, הגרעין הראשון שעלה ארצה מאנגליה לאחר קום המדינה.

הגרעין "נתקע" בפריז מפני שהאונייה שהייתה אמורה להשיטם ארצה לא הייתה מוכנה, ושם, בעיר האורות הרומנטית, פגשה הלן בחור סקוטי, גבוה מאוד ורזה, שגם הוא המתין לעליה ארצה. הם בילו יחד, ואייבן שיכנע אותה להצטרף לגרעין שלו, "הבונים", במנסורה. השניים עלו ארצה באותה אונייה באוקטובר 1949, ישר למנסורה, וכבר בדצמבר של אותה שנה נישאו.

הלן התחילה קריירה ארוכה ומפוארת בתחום הבישול כבר במנסורה, וודאי לא שעה שכעבור 30 שנים תסע ברחבי הארץ ותדריך צוותים ברזי המקצוע.

שנה לאחר החתונה יצאו שניהם - והפעם לא לפריז, אלא - לפלוגת עבודה באפיקים, למשך כחצי שנה.

המשפחה התרחבה עם הולדת גיל (מכיתת עשור), אהרון מדרור, וארי מכיתת חוחית.

לאור נסיונה בבישול, הלן הייתה שותפה לתכנון "המרכז הציבורי", ועבדה בו לאורך עשרות שנים. החל מהעברת המטבח מצריף חדר-האוכל ב-1964, המשך בעבודה כמבשלת, אקונומית ומרכזת חדר-האוכל, ועד שנת 2000 באה בהתנדבות בכל יום שישי לסדר פרחים, פמוטים ונרות שבת על השולחנות.

בתחילת שנות השבעים החלה יוזמה לארח כאן בקיבוץ קבוצות של תיירים (לפעמים שלושה אוטובוסים ביום), שנהנו מסיור והרצאה, וכמובן ממזנון עשיר (בופה) עליו הייתה אמונה הלן. הלן גם הסבירה לתיירים על חיי הקיבוץ, וענתה על שאלותיהם הסקרניות שנגעו לכל תחומי חיינו. במקביל טיפחה את המועדון לחבר, ודאגה שיהיה מסביר פנים, ויוגש כיבוד בערבים.

להלן היה מדור ב"דברי הכפר", שעסק לא רק במתכונים, אלא גם בטיפים לעזרת עקרת הבית, כגון שיטות להסרת כתמים שונים, איכסון נכון של מאכלים, ועוד.

בסוף 1978 יצאה הלן לעבוד ב"וועדת המטבחים" של ה"איחוד" בתל-אביב. בתקופה זו היא פרשה כנפיים.

בעקשנות ובנחרצות השיגה רשיון נהיגה, ובמשך כמה שנים נפלאות הדריכה בתחום הבישול בקיבוצים רבים. עבודת חוץ הייתה דבר נדיר לחברות בימים ההם, והלן הרחיבה אופקים, וממש פרוחה כשיכלה להעשיר אחרים מנסיונה הרב.

בשנות השמונים הייתה הלן אחראית על דירת הנופש שעמדה לרשות החברים ברחוב הירקון בת"א, וגם שם דאגה מול האקונום שתמיד יהיה כל טוב.

נראה שהלן ביטאה את אהבתה ודאגתה למשפחתה, לחברי המשק, לחיילי וגם לאורחים, דרך האוכל. הפנים העגולות והחיוך ליוו תמיד צלחות גדושות בכל טוב, והלן ידעה להכין אין ספור מטעמים בתנאים הקשים ובמבחר הדל של הימים ההם.

כאשר יוסי ליפא התחתן עם סילביה, חשבה הלן על מתנה מיוחדת לכלה הצעירה. היא קנתה מחברת, ובה רשמה מתכונים של עוגות, ממרחים, ריבות ומטעמים אותם הכינה לבני משפחתה (באנגלית כמובן!). חוברת המתכונים הפכה ללהיט, תורגמה לעברית תחת השם "מטעמן קיבוצי", הצליחה מאד ונחטפה בקיבוצים רבים, ממש כלחמניות טריות. אגב, המתכונים תמיד מופנים לחברה, ומנוסחים בלשון נקבה: ערבבי, הוסיפי, אפי, צנני...

החברת פורסמה גם בעיתונות הארצית, וזכתה לביקוש רב בכל רחבי הארץ. ב-2018 יצאה מהדורה מחודשת, צבעונית ומודרנית, ביוזמת שיפי. זה העסיק את הלן וגרם לה שמחה רבה בערוב ימיה. גם מהדורה זו הייתה פופולרית ביותר, למרות שבימינו עוגה עם הרבה ביצים, פירות או גבינה לבנה כבר אינה נחשבת זולה... (בזמנו חולקו מצרכים אלה חינם באקונומיה).

לאחר עשרות שנים בתחום המזון, עברה הלן לעבוד במחסן הבגדים, או ב"ענף ההלבשה", כולל חנות הבגדים. כך גם שימשה כמקשרת עם המכבסה האזורית כאשר ניסינו שירות זה (1988), וניהלה את האופרציה המורכבת, כולל סימון מחדש של כל פריט ופריט.

הידיים הטובות של הלן, והיצירתיות שבה, תמיד חיפשו אפיקים חדשים. היא למדה קרמיקה, ציור, יצרה תכשיטים, ויחד עם יעל שפרונג אירגנה טיולים של חצי יום לוותיקים, שהעריכו מאוד את האפשרות לצאת מהקיבוץ ולהרחיב אופקים. היא למדה לעבוד בעור, ותיקנה נעליים בסנדלריה. וכמובן אפתה לאורך שנים מבחר עוגות ועוגיות למשלוח לחיילים, וגם עוגות חתונה.

עד לפני כעשר שנים המשיכה הלן במפעל שהתחילה נטע אלמן, לברך חברים בימי הולדת עגולים ובאירועים משמעותיים, ולתת להם מתנה צנועה, פעילות שגרמה לה סיפוק והנאה.

נחת רבה, אושר ושמחה גרמו לה במיוחד הנכדים במשפחה המתרחבת, שנהנו תמיד משפע המאפים שלה, ולימים גם הנינים. לפני כשלושה חודשים נוספה נינה חדשה, ושמה הלני.

ב-2013 נפטר אייבן, והבדידות, יחד עם תהליכי השינוי, הכבידו על הלן. ארי ליוותה אותה במסירות רבה.

בתקופה האחרונה התגוררה הלן בבית יונתן, כשאר, אהרון, וגיל שהגיע מארה"ב, מלווים אותה באהבה ומקלים עליה ככל שניתן.

נוחי בשלום על משכבך, הלן, ליד אייבן, באדמת הקיבוץ שהייתם בין מייסדיו.

גיל, אהרון וארי – וכל בני ובנות המשפחה המורחבת, אנו איתכם בצערכם.

רחל גינת

